

Sheet 1

Welkom.

Sheet 2

Reeds een aantal jaren verdiep ik mij in het leven van de schrijfster Pearl S Buck. Kent u haar nog? Zij heeft als dochter van een zendeling veertig jaar in China gewoon en een aantal van de gebeurtenissen en ontwikkelingen waar ik u straks over ga bijpraten zelf meegemaakt. Later, toen ze in de jaren dertig was teruggekeerd naar Amerika kreeg ze de Nobelprijs voor de literatuur als eerste Amerikaanse vrouw. Zij is vandaag mijn en jullie leidsvrouw en waar nodig zal ik ook iets vertellen over mn eigen ervaring als we aanbeland zijn in de tijd die ik zelf heb meegemaakt.

Sheet 3

Ik begin bij het leven van keizerin Cixi.

Cixi was keizerin-regentes van China tijdens de Qing-dynastie. Tussen 1861 en 1908 bestuurde ze onofficieel de Qing-dynastie.

In 1852 werd deze vrouw geselecteerd om naar het hof te komen als concubine van keizer

Xianfeng.

Het oog van de keizer viel op de 16-jarige Yehanara. Zij slaagde erin als enige concubine een zoon van keizer Xianfeng te krijgen. Na de geboorte werd zij gepromoveerd naar een bijvrouw van de tweede rang en was daarmee de tweede vrouw in het paleis na de keizerin. Zij kreeg een zoon Tongzhi en nadat Xianfeng jong overleed kwam deze jonge telg op de troon met keizerin Cixi als moeder regentessen.

Pearl Buck bewonderde haar als kind.

Cixi was de heldin van het volk. Pearls chinese vriendjes op straat wisten precies hoe ze er uit zag, hoe mooi ze was, en hoe listig.

Pearl wist niet dat de Keizerin Moeder een Mantsjoe was, maar ze wist wel wie de Mantsjoes waren. Iedere stad had een wijk waar alleen Mantsjoes woonden, meestal ambtenaren, en in Zhenjiang was dat niet anders. Ze leidden een luxe leventje in afzondering, dobbelden en snoven opium, verslaptten zodanig dat ze hun greep op de samenleving verloren en de Han-Chinezen hun gang konden gaan. Een revolutie die een einde zou maken aan de dynastie van de Mantsjoes was een kwestie van tijd.

SHEET 4

U ziet hier onder elkaar een aantal gebeurtenissen die zich afspeelden in de laatste helft van de negentiende eeuw waar ik straks dieper op zal gaan. China was in het tweede deel van de negentiende eeuw een land met ongekend veel problemen.

1) De keizerlijke familie leefde achter de gesloten deuren van de Verboden Stad totaal afgesloten van de bevolking, in een op zichzelf gerichte bureaucratie die te weinig oog had voor hun burgers en de keizers teveel geld uitgaven aan luxe.

Twee eeuwen hadden de Mantsjoes de Qingdynastie geleid. Het bestuur was rot en corrupt, de industrie van het land was hopeloos verouderd, de economie totaal vastgelopen.

2) De intelligentsia keek met bewondering en afgunst naar het Westen waar de industriële revolutie zich voltrok, kunst, cultuur en wetenschap een nieuwe bloei doormaakten.

Hun Nationale trots had een enorme knauw gekregen. Het land was militair en economische verkracht door de koloniale grootmachten uit het Westen, Engeland voorop. Het volk was aan de opium gebracht, het krachteloze keizerlijk bestuur was vernederd door eerloze landconcessies. De Chinezen hadden niet alleen gezichtsverlies geleden, ze waren op hun ziel getrapt en daar kwam nog eens bij dat aartsrivaal Japan zich had gevoegd bij de westerse landplunderaars.

3) Al in 1552 probeerde de Jezuit en missionaris Fransiscus Xaverius aan wal te komen om een missiepost te openen.

Het lukte Michele Ruggieri en Matteo Ricci in 1853. Ze vestigden zich in Peking met toestemming van de keizer.

De ouders van Pearl Buck waren Presbyteriaanse zendelingen. Zij kwamen in 1880 naar China.

SHEET 5

Om te begrijpen hoe de opiumoorlog tot stand moet ik even terug naar eind 18e eeuw.

Tot de zeventiende en achttiende eeuw leefde China in Splendid Isolation. China was een keizerrijk met een eeuwenoude, zo goed als onaangetaste beschaving doordat de keizers, met uitzondering van de Tangdynastie de rest van de wereld min of meer hadden genegeerd.

De westerse invasie begon al rond 1600 maar in de achttiende eeuw kwamen de westerlingen in steeds grotere getalen met in hun kielzog westerse diplomaten en militairen om de belangen van de westerlingen te verdedigen.

Dan slaat de expansiedrift van het Britse imperium toe.

In 1793 arriveerde Lord McCartney, Brits gezant aan het hoofd van een handelsmissie, aan het hof van keizer Qianlong.

Hij wilde vrije toegang tot de Chinese markt voor de Britse handelswaar. Eeuwenlang hadden de Chinezen de Europese handelsschepen aan banden gelegd. Ze konden hun westerse waar zoals textiel en vuurwapens alleen via Chinese agenten aan land brengen.

Daar moesten dan ook scheepsladingen porselein, zijde en thee tegenover staan. De handelsbalans met China was dan ook heel negatief voor de Britten.

Ze hadden genoeg van deze scheve verhoudingen en wilden rechtstreeks met hun Chinese afnemers zaken doen.

Hij was in feite een handelsreiziger, die de keizer wilde interesseren voor Britse producten, zodat Engeland toegang kon krijgen tot de Chinese markt.

McCartney liet de fijnste handelswaar uitstellen voor de keizerlijke troon. Schilderijen, moderne stoffen, vuurwapens en telescopen.

Maar de trotse en ijdele Mc Cartney liep te hard van stapel. Hij weigerde de ceremoniële kowtow, driemaal met je hoofd de grond aanraken, voor de keizer te maken. De keizer reageerde onmiddellijk vanaf zijn troon. Hij wees op schilderijen, moderne stoffen, vuurwapens en telescopen die Mc Cartney voor hem had laten uitstallen.

“Het Hemelse land van het Midden baadt in overvloed. Die spullen uit jullie barbaarse landen hebben we niet nodig,” zei hij.

Maar de Britten zetten door. Vanuit India lieten ze ladingen goedkope opium naar China smokkelen.

In China werd op beperkte schaal opium verbouwd, hoofdzakelijk voor gebruik in hogere kringen.

De Britse opiumsmokkel verlamde echter binnen de kortste keren grote delen van de werkende bevolking.

Miljoenen mensen ook in de bovenklasse, raakten verslaafd.

In 1839 staken de Chinezen, uit woede en frustratie een Engels smokkelschip vol opium in brand.

Het was het begin van *De twee opiumoorlogen*, die tussen 1839 en 1860 tussen China en Groot Brittanie zijn uitgevochten.

Westerse troepen rukten op naar Peking en de keizer, de keizerin-moeder en hun zoontje vluchtten naar Jehol, zo'n honderdvijftig kilometer verderop.

Daar stierf keizer Xianfeng en zo bleef keizerin weduwe met haar jonge zoon als erfgenaam achter.

De Engelsen en de Fransen staken in een razernij het prachtige Zomerpaleis in brand en stalen of vernietigden alle kunstschaten die het fraaie paleis herbergde.

Toen de broer van de keizer, prins Kong, daarna een pact met de Engelse en Fransen probeerde te sluiten, keerde keizerin Cixi terug naar de Verboden Stad om de troon zeker te stellen.

Ze zette de machtige prins Kong af en werd samen met de Oostelijke keizerin de regentesse.

In de eerste Opiumoorlog leed de keizerlijke vloot van antieke jonken zware nederlagen

Meer gezichtsverlies konden de keizer en zijn volk niet leiden.

Maar het zou nog erger worden. In 1842 moest de keizer het *Verdrag van Nanjing* ondertekenen waarin hij alle Britse eisen inwilligde.

Bij het Verdrag van Nanjing kregen de Britten Hong Kong met zijn natuurlijke zeehaven. Vijf andere havens gingen open voor vrijhandel tegen extreem lage invoerrechten: die van Kanton, Shanghai, Fuzhou, Amoy en Ningbo.

In het Verdrag waren zware herstelbetalingen opgenomen, onder andere volledige schadevergoeding van het Engelse smokkelschip en de lading opium die de Chinezen in brand hadden gestoken.

De Engelse opiumsmokkel had nu vrij spel.

De ongelijke voorwaarden in het Verdrag van Nanjing werden door de Chinezen niet nageleefd.

Er waren voortdurend problemen in de havens en bij de doorvoer van handelswaar inclusief opium.

Onderhandelingen over herziening van het verdrag liepen vast omdat het keizerlijk bestuur niet nog meer concessies aan de Engelsen wilde doen.

De Engelsen eisten onder meer de status van meest begunstigde handelsnatie om zich te onderscheiden van de twee andere westerse grootmachten Frankrijk en de Verenigde Staten.

Een incident op zee voor de haven van Guangzhou met de Arrow, een verdacht piratenschip dat inmiddels onder Engelse vlag voer, was voor de Britten, geholpen door de Fransen, Amerikanen en Russen, genoeg aanleiding om de stad Guangzhou met hun oorlogsschepen te bombarderen en gewapenderhand in te nemen.

De aanval van de westerse grootmachten op Guangzhou, bekend geworden als de *Pijloorlog* leidde tot een tweede door de Chinezen nog steeds als vernederd en ongelijk ervaren, *Verdrag van Tianjin* waardoor China verder werd ontsloten voor het Westen en Rusland.

Er kwamen ambassades in Peking, nog eens tien nieuwe havens gingen open voor buitenlandse handel. De westerse handelsschepen konden

voortaan vrij over de rivier de Yangtze varen, de opiumhandel bleef ongemoeid en China moest een enorme schadevergoeding betalen aan de Engelsen en Fransen.

De *Ongelijke verdragen* van de opiumoorlogen hadden Westerse missionarissen en zendelingen het recht gegeven om vrij te reizen en zich te vestigen in het keizerrijk.

De koloniale grootmachten van de negentiende eeuw hebben met die verdragen in China de godsdienstvrijheid voor het christendom afgedwongen. Toch is het daarna niet meteen veel beter gegaan met de verspreiding van het ware geloof

Sterker nog het leidde tot uitwassen.

De Taipingopstand was een massale **burgeroorlog in Zuid-China van 1850 tot 1864**, tegen de heersende door Mantsjoes geleide Qing-dynastie. Ze werd geleid door **Hong Xiuquan die in visioenen de boodschap had gekregen dat hij een jongere broer van Jezus was. 20 tot 30 miljoen mensen, voornamelijk burgers, stierven in een van de dodelijkste militaire conflicten in de geschiedenis.**

Hong stichtte het *Hemelse Koninkrijk van de Volmaakte Vrede* met als hoofdstad Nanjing. Het leger van dit koninkrijk beheerste grote delen van Zuid-China; in de hoogtijdagen controleerde het een gebied waar 30 miljoen mensen woonden. **Op de agenda van de volgelingen van Hong stonden sociale hervormingen, zoals gemeenschappelijk eigendom en gelijkheid voor vrouwen.** Het confucianisme, boeddhisme en Chinees volksgeloof moest vervangen worden door hun versie van het christendom. Door hun weigering om een vlecht te dragen, werden de Taipingtroepen "**Langharen**" genoemd door hun tegenstanders. De Qing-regering versloeg uiteindelijk de opstand met de hulp van de Fransen en de Britten.

In de 20e eeuw zag Sun Yat-sen, stichter van de Kwomintang, de opstand als inspiratiebron. De communistische leider Mao Zedong prees de Taipingrebellens als zijnde vroege revolutionairen tegen een **corrupt feodaal systeem.**

Sheet 6 BOKSEROPSTAND

Toen keizer Tongzhi in 1873 zeventien werd ging hij trouwen met het Mantsjoe meisje Aloete.

Iedereen verheugde zich op de geboorte van een troonopvolger maar er gingen drie jaar voorbij en er was nog steeds geen kind. Toen stierf de jonge keizer, zoon van Cixi, en weer was de troon onbezet.

Er bestonden sterke krachten aan het hof die de beide dames wilden afzetten en een Chinees op de troon wilden zetten. Er moest snel gehandeld worden.

Cixi ontbood het keizerlijke leger en ging onder bescherming naar het huis van haar zuster die getrouwd was met de broer van keizer Xianfeng en lichtte haar pas driejarige zoontje **Guangxu** van zijn bed en zette hem op de troon.

Deze nieuwe, jonge keizer had een bijzondere interesse voor **westers speelgoed** en zo kwam het dat een Deense speelgoedhandelaar in Peking rijk werd van alle westerse snuisterijen en stoomtreinen die hij aan het hof verkocht.

Zo raakte het kleine jongetje geïnteresseerd in het Westen, hij wilde fysica studeren en hij begon er van te dromen zijn land net zo modern als het westen te maken.

De keizerin zag wel dat China in gevaar was maar ze kon de veranderingsdrift van de jonge Guangxu niet vertrouwen.

Haar vijanden stierven een onverklaarbare dood of ze verdwenen spoorloos. Later lees ik in Dragonlady van Sterling Seagrave en in Keizerin van China van Jung Chang een genuanceerder beeld.

De anti-buitenlandstemming waarop ze teerde, had voor haar ook een **gevaarlijke kant: de meeste Han- Chinezen beschouwden de Qing als indringers die de drakentroon in bezit hadden genomen.**

Cixi zag dit wel maar wilde het land toch niet openstellen voor nog meer buitenlandse invloed waardoor de economie weer zou kunnen aantrekken, omdat ze vreesde voor machtsverlies van de dynastie.

Pearl en haar ouders hoorden tot die gehate blanke minderheid in China. Van tijd tot tijd waren de blanken slachtoffer van geweld en moordpartijen.

Alle blanke settlers wisten dat ze in China ongewenste vreemdelingen waren en dat hun veiligheid broos was.

De Bokseropstand maakte een eind aan de kindertijd van Pearl Buck. Pearl merkte dat haar vriendjes ze niet meer aan de poort kwamen om te vragen of ze kwam buitenspelen. Moeder Carrie legde haar uit dat haar vriendjes niet boos op haar waren maar dat ze nu niet meer met een kind van buitenlanders durfden te spelen.

“Wij zijn Amerikanen,” zei Carrie ook. “De Chinezen zijn niet boos op de Amerikanen want wij hebben geen rol gespeeld in de Ongelijke Verdragen en we hebben ook het Zomerpaleis niet verwoest.”

Na 1890 leidde de groeiende volkswede tegen buitenlanders steeds vaker tot geweld. **De Bokser opstand in 1900** was hiervan de apotheose.

Keizerin-weduwe Cixi had een decreet uitgevaardigd waarmee ze alle buitenlanders het land wilde uitzetten; de poorten van China moesten weer op slot.

Met het decreet koos ze voor de **Boksers, radicale nationalist die steeds vaker met knokploegen** op buitenlanders insloegen.

Vader Absalom was vóór Cixi maar kon niet begrijpen dat de keizerin weduwe partij had getrokken voor de Boksers, die beweerden dat ze met **geheime taoïstische tovenarij kanonnen en kogels konden trotseren.**

In het laatste decennium van de negentiende eeuw werd China getroffen door overstromingen en hongersnood.

De Gele Rivier trad buiten zijn oevers, verwoestte de rijstooft. De slibmassa verstopte het Grote Kanaal en maakte scheepvaart onmogelijk. Miljoenen stierven door honger en ziekte.

De Bokkers vormden een militante sekte van jonge boeren uit het Noorden die de buitenlanders de schuld gaven van alle malaise in het keizerrijk: **overstromingen, hongersnood, de plundersaars uit het Westen en Japan. De buitenlanders hadden de hemelse vrede en het kosmische evenwicht in de natuur verstoord.**

Tegelijkertijd moest de bevolking met lede ogen toezien hoe de blanken ongestoord hun gang gingen, beschermd door hun **kanonneerboten** op de Yangtze, onder eigen bestuur en met eigen rechtbanken.

De bevolking betaalde met **hoge belastingen de prijs** van de **Ongelijke Verdragen**.

Corrupt bestuur liet na de Chinese legers te moderniseren. De spilzieke keizerin gaf bakken geld uit aan een nieuw te bouwen Zomerpaleis en de peperdure **marmere boot** die ze liet bouwen bij het nieuwe Zomerpaleis.

Om de **kritiek hierop te weerstaan gaf zij haar steun aan de Bokkers**; niet zij maar de buitenlanders waren verantwoordelijk voor het economische en morele failliet van China.

Vader Absalom vader van Buck had begrip voor het resentment van de Chinezen tegen de buitenlanders:

Wat zouden wij ervan denken, zei hij, als vreemdelingen zich in ons land vestigden, in de Verenigde Staten, het in stukjes en bij beetjes van ons afpikten, ons sarden en treiterden met kleine oorlogen en ons afpersten met ontzaglijke schadevergoedingen in geld, grond en spoorlijnen in ruil voor een eerloze vrede.

Een week voor Pearls negende verjaardag, op 20 juni 1900, verklaarde keizerin Cixi de oorlog aan alle buitenlanders. Muurkranten verspreidden de keizerlijke verordening en ruiden op tegen de zendelingen en hun kerken.

De meest bloederige aanslag op blanken vond plaats op 9 juli in de provincie Shanxi: 45 zendelingen, hun vrouwen en kinderen zijn toen afgeslacht.

Ook de buitenlandse gezantschappen in Peking werden bezet. Ze begonnen te schieten op de huizen van diplomaten.

Uiteindelijk grepen de westerlingen in. Een internationale interventiemacht werd naar China gestuurd om de buitenlandse gezantschappen in Peking te ontzetten. Dit gebeurde pas op 14 augustus 1900. **De Achtlandenalliantie** bestond uit Japanse, Russische, Britse, Franse, Amerikaanse, Duitse, Oostenrijks-Hongaarse en Italiaanse troepen, en was zo'n 50.000 man sterk.

Sheet 7

Val keizerrijk

Op een dag ontving Pearl en haar familie het bericht dat de jonge keizer, gevangen was genomen, zes van de hervormers aan zijn zijde waren gedood en dat **Yuan Shikai**, de generaal van het westers opgeleide leger **keizer Guangxu** in de steek had gelaten en partij had gekozen voor Cixi.

In 1908 stierf Guangxu en kort daarna stierf ook Cixi. Er wordt aangenomen dat Cixi niet wilde dat Guangxu na haar dood opnieuw een hervormingspoging zou wagen en dat ze er daarom voor gezorgd heeft dat hij vóór haar stierf, waarschijnlijk door het gebruik van arseen. Guangxu werd opgevolgd door kind-keizer **Xuantong**, ook wel bekend als **Puyi**, ook al benoemd door Cixi.

De Xinhai- revolutie die daarna uitbrak was een niet traditionele strijd om een nieuwe keizerstroon. Het betekende begin van een burgeroorlog, die zou duren tot 1 oktober 1949 toen Mao Zedong de Volksrepubliek China uitriep, een nieuwe radicaal veranderde maatschappelijke orde.

in 1911 riep Sun Yatsen de republiek China uit.

Sun Yatsen was een christen. De boerenzoon uit het zuiden van China heeft op christelijke scholen gezeten, in China en later in Hawaï waar hij bij zijn broer heeft gewoond.

Sun wilde China moderniseren naar westers model, de troon omver werpen, een republiek stichten met een grondwet zoals hij in Amerika had leren kennen. Hij reisde de hele wereld af op zoek naar rijke overzeese

Chinezen met geld die zijn revolutie zouden willen sponsoren. En voor politieke steun klopte hij aan bij buitenlandse regeringen. Die kreeg hij niet, maar de overzeese Chinezen doneerden ruimhartig. Zij hoopten dat Sun China zou bevrijden van de blanke suprematie.

Sun stond een moderne natie voor ogen.

Nationalisme, socialisme en democratie waren de peilers.

Zijn republiek hield niet lang stand. Toch wordt de in het westen opgeleide arts en christen in China geëerd als Vader des Vaderlands. Hij rekende af met het vermolmde keizerrijk, gaf het volk een nationaal bewustzijn en wordt nog steeds bewonderd om zijn charisma en integriteit.

De Sydenstrickers maakten de Xinhai-revolutie van dichtbij mee. De hevigste gevechten vonden plaats in Nanjing, niet ver van Zhenjiang waar ze woonden. Absalom en Carie waren positief over de val van de Qing, ondanks het geweld.

Absalom dacht dat een post-keizerlijk China meer zou openstaan voor het christendom en Carie hoopte dat vrouwen beter zouden worden behandeld in een nieuw China.

Ze liet een groep Mantsjoevrouwen onderduiken, die je op straat meteen kon herkennen aan hun ongebonden voeten.

Terug in China werd Sun Yatsen geïnaugureerd als president, maar zijn benoeming maakte geen eind aan de strijd om de macht.

Legerleider Yuan Shikai had het leger achter zich en dwong Sun Yatsen tot aftreden met het doel zichzelf als nieuwe keizer op de troon te zetten. Hij stierf echter hetzelfde jaar een natuurlijke dood.

Sun Yatsen werd militaire leider van China en vestigde zijn hoofdkwartier in Kanton. In de volksvertegenwoordiging ontbrandde de strijd om Yuan Shikais opvolging en in het land maakten krijgsheren gebruik van het machtsvacuüm om hun gebied te vergroten.

Hun milities golfd en vechten en plunderend heen en weer over landerijen, dorpen en stadjes.

In de grote steden vormden studenten onder wie ene Mao Zedong een grote militante beweging, die zich verenigde onder de **naam Nieuwe Jeugd**.

De studenten wilden een einde aan de onderdrukking van de bevolking die duizenden jaren had geduurd en discussieerden hoe de mensen bewust te maken van een nieuwe maatschappelijke orde waarin zij vooraan stonden.

SHEET 8

Pearl Buck voelde zich het meest betrokken bij het letterkundige aspect van de omwentelingen na de val van het keizerrijk.

De jonge intelligentsia bekritiseerde het zogenaamde wenli-systeem, de klassieke taal van de oude geleerden.

De klassieke taal was elitair, verhinderde dat de bevolking ooit een boek zou kunnen lezen. Het zou jaren, misschien wel generaties duren voordat de meerderheid van het Chinese volk het **wenli** zou beheersen. Hiertegen stelden de in het buitenland opgeleide jonge chinezen, aangestoken door de revolutionaire tijdgeest, zich teweer. De spreektaal van het volk moest ook hun schrijftaal worden, het klassieke mandarijn, de taal van toespelingen, gelijkenissen en duizenden karakters moest in de ban worden gedaan.

Een van de voormannen in de taalstrijd was Chen Duxiu. Hij werd ook een voorman van de communisten, niet verwonderlijk. Duxiu gaf een tijdschrift uit, Xinnian, dat betekent Nieuwe Jeugd. Het groeide uit tot de landelijke spreekbuis van de studentenbeweging, waaruit de Communistische Partij van China is voortgekomen.

De Nederlander Henk Sneevliet coachte als afgevaardigde van de met Russische financieel systeem opgericht KOMINTERN de jonge Mao hoe hij stakingen moest organiseren. In 1922 was hij ook betrokken bij de oprichting van de CCP.

Sheet 9 Russische IDENTIFICATIE, EERSTE WO

In China leed men intussen onder de **dreiging van de Japanners** die hadden geprofiteerd van de Eerste Wereldoorlog.

Tijdens de eerste wereldoorlog hadden de westerse mogendheden hun handen vol aan hun eigen oorlog op het continent en daarvan profiteerde Japan.

In Europa, zo werd voor China steeds duidelijker, kon de oplossing van China's impasse niet worden gezocht, maar waar dan wel?

In Rusland brak de revolutie uit en de Chinese identificeerden zich met de situatie in Rusland. Het sprak hen aan dat de Russische intellectuelen een bond sloten met de arbeiders om zo een einde te maken aan het imperialistische kapitalisme.

Ze wisten niet goed wat het betekende maar ze dachten dat in Rusland **nu alle rijken het vuile werk** op moesten knappen en dat **alle armen nu rijk zouden worden**.

Pearl Buck merkte ook dat de Chinezen steeds meer sympathie begonnen te voelen voor de Rode Russen die het hadden aangedurfd in opstand te komen tegen de gevestigde orde, de oude **bijgelovige godsdiensten overboord te gooien en de wetenschap op de eerste plaats te zetten**.

Sun Yatsen werd de Lenin van de Chinese revolutie genoemd.

Na de Eerste Wereldoorlog had **Japan** zich met de westerse democratieën verbonden, de **Duitse concessies** overgenomen.

Dit zette veel kwaad bloed in China. Rusland, die inmiddels ook stevige voet op Chinese bodem had gezet, boden juist **aan afstand** te doen van hun extraterritoriale gebieden in China.

Sun Yatsen had de westerse mogendheden keer op keer gevraagd om hulp maar in 1921 was hij opgehouden met de roep om hulp en had hij officieel de hulp van de Sovjetunie aangenomen door de Russische afgezant Adolph Joffe in Peking te ontvangen.

Hoe nobel Sun Yatsen ook was, Pearl was van mening dat hij ook onontwikkeld was, over te weinig kennis beschikte vooral over de geschiedenis. Volgens Pearl had hij Rusland nooit de vriendschap mogen aanbieden.

Met de hulp van **Rusland werd de Tongmenghui** omgedoopt tot Kuomintang, de nationalistische partij geheel naar Russisch communistische model gereorganiseerd met dezelfde partijdiscipline en met dezelfde **wrede commissarissen**.

Daarna werd er in China met geen woord meer gerept over democratie of over een republiek. In plaats daarvan stond het vast dat China een **eenpartij bewind** zou gaan voeren naar Russisch voorbeeld.

Pearl Buck had gehoopt dat de VS de bondgenoot van China zou worden en nu was het Rusland!

De nieuwe, naar Russisch model ingerichte partij, stond na de **dood van Sun** in 1925 onder leiding van Tsjiangkaisjek. De partij was echter heel anders dan de oude: er heerste kadaverdiscipline en de partij was bezielde door een Kruisvaarders geest.

Vanaf december controleerden de nationalistische legers de vijf belangrijkste provincies in het zuiden en midden van China.

De twee facties binnen hun gelederen werden opgesplitst in rivaliserende kampen.

Terwijl westerse oorlogsschepen klaar lagen om in te grijpen vestigden **de communisten een regering in Wuhan** in de provincie Hubei,

Terwijl Tsjiang Kaisjek vanuit Nanchang bereid was de krijgsheren in Nanjing en Shanghai uit te dagen om zo door te **lopen naar het Noorden**.

Terwijl er een burgeroorlog op handen was, was Pearl Buck het er over eens dat de hoop op de Nationalisten moest worden gevestigd. De buitenlanders waren gewaarschuwd hun spullen te pakken en te vertrekken.

SHEET 10 Japan veroverd Mantsjoerije, einde aan de *Ongelijke Verdragen*, burgeroorlog

Chiang had te maken met een reeks van problemen.

1) Ten eerste waren veel van zijn leiders **corrupt**, waren er te weinig checks and balances en oefende Tsjiang teveel alleen de macht uit. Politieke afrekeningen en censuur tastten zijn geloofwaardigheid aan net als zijn banden met criminele organisaties inclusief The Green Gang die bestond uit meer dan 20.000 bendeleden.

2) De hervormingen die Chiang wilde doorvoeren mislukten omdat China een **gedecentraliseerde landbouweconomie** was die nog lang **niet toe** was aan een **industriële revolutie**. In 1920 was China's industriële productie kleiner dan die van Nederland. Ons volk omvatte hooguit 1 procent van de Chinese bevolking. De levensstandaard was in China heel laag, net als de levensverwachting die tot het laagste ter wereld behoorde. Het was duidelijk dat er iets radicaals moest gebeuren om het tij te keren.

3) De **derde was de opkomst van het Japanse militarisme**.

In **1931** trokken Japanse troepen Mantsjoerije binnen, annexeerde de regio onder de naam Manchkuo en zette het laatste kind **keizertje Puyi op de troon** als een marionet leider. Een jaar later werd Shanghai

gebombardeed en nog eens vijf jaar later marcheerden Japanse soldaten China binnen wat het begin markeerde van de Tweede Wereldoorlog in Azië.

Pearl Buck had geen zicht op alle gebeurtenissen maar toch zat ze er dichter op dan de westerlingen die een veel positiever beeld hadden van de Nationalisten van Chiang.

Pearl had steeds meer **gemengde gevoelens bij Chiang** en zijn partij. Ze was **geporteerd van het anti-communisme** van Chiang maar zag ook dat hij te weinig steun had bij het gewone volk om echte grote veranderingen door te voeren en China te stabiliseren al was het maar omdat hij teveel sympathie genoot van de buitenlandse mogendheden.

Pearl had toen nog nooit gehoord van Mao Zedong die zich anoniem ophield in het platteland om onderzoek te doen naar het leven van de boeren. **Hoewel het communisme voor Pearl nog geen gezicht had wist ze dat de incompetentie van de Nationalisten de communisten in de kaart zou spelen.**

Tsjiang kreeg steeds meer greep op de situatie en de communisten werden systematisch uit de Nationalistische regering gestoten en de Russen steeds meer verbannen.

De communisten gaven zich echter niet snel gewonnen. Onder de leiding van generaal **Zhu De muite een deel van het leger van Tsjiangkaisjek** tegen hem in de provincie **Jiangxi** waardoor het **communistische leger sterk aan kracht toenam.**

De meeste intellectuelen namen hun toevlucht tot Tsjiang die hen baantjes in het vooruitzicht stelde maar de boeren hadden niemand tot wie ze zich konden wenden.

“Hij was een soldaat, schreef Pearl over Tsjiang, “ en hij had de geest van een soldaat. Van nature noch vanuit zijn ervaring was hij geschikt om de leider te zijn van een republiek. Hij wist helemaal niets van een moderne democratie.”

Ze was verbijsterd te zien hoe idealistische revolutionairen zodra ze aan de macht kwamen terugvielen op aloude **despotische gewoontes als corruptie, repressie en het ongebreideld innen van belasting.**

Volgens Pearl lagen de wortels van China's moeilijkheden in de **morele zwaktes van de hoogste klassen en in de hulpeloosheid der boeren.** Ze schreef dat ze oprechte nederigheid en moed tot waarheid als enige hoop die ze voor dit land zag.

Nog nooit, schreef zij, had een regering in China succes gehad indien er verdeeldheid tussen boer en intellectueel bestond.

Het communisme kende een **internationale beweging** en toen de Chinezen zich hierbij aansloten ontstond er iets wat de Chinezen in hun hele geschiedenis lang nog niet hadden meegemaakt en wat ze dus niet konden plaatsen.

Pearl zag alles onder haar ogen veranderen. Jonge, onwetende intellectuelen kwamen aan de macht die geen kennis van hun eigen geschiedenis hadden en die vaak beter engels of frans spraken dan chinees. Tsjiang was opgeleid in Japan en in Moskou maar niet voor de democratie. De mensen in zijn kabinet waar hij het niet mee eens was, maakte hij af maar als snel leidde dit tot fel protest onder de bevolking.

Uiteindelijk namen de Japanners Mantsjoerije in en gebruikten zij als aanvalsbasis nu Shanghai waar verschillende delen van de stad werden platgebrand en verwoest.

De Japanners veranderden de naam Mantsjoerije in Mantsjoekwo en zetten de laatste keizer van de Qing, Puyi, op de troon.

In ramp temp begonnen ze wegen aan te leggen, **terreinverbindingen en communiatielijnen om het verlaten gebied te onsluiten.**

Gedurende de veertien jaar dat de Japanners in Mantsjoerije aan de macht waren, ontwikkelde het zich als een van de meest succesvolle regio's ter wereld.

De onrust nam toe. Zo werd de Japanse ambassade in Nanjing bezet door Chinese studenten om te protesteren tegen de Japanse agressors.

Het was onmogelijk voor Tsjiangkaisjek de strijd tegen de in Duitsland opgeleide **Japane** leger te winnen omdat hij in het **noorden** ook nog een strijd moest voeren tegen de communisten die inmiddels met 90.00 man sterk de Lange Mars naar het noordwesten waren begonnen waar Tsjiang ze niet kon bereiken.

Het Chinese volk begreep niet dat Tsjiang zich niet concentreerde op de Japane vijand maar wel op de communisten die tenslotte landgenoten waren. Zo verloor hij steeds meer steun onder de bevolking en hielp hij de communisten in het zadel.

De communisten stonden onder leiding van Zhu De en Mao Zedong. De Chinese communistische partij richtten zich niet als de Russen op de **fabrieksarbeiders maar juist op de boerenbevolking.**

Ze deden dit heel slim door iedereen die ooit de vijand van de boeren was ook tot hun **vijand** te maken zoals de **grootgrondbezitters, groot industriëlen en belastingophalers.**

De boeren zijn over het algemeen rechtlijnig, eerlijk en nuchter en helpen diegene die hen helpen.

Wie zou winnen was afhankelijk van wie als eerste de Japane dreiging zou erkennen en dit waren de communisten die Tsjiang **ontvoerden en min of meer dwongen met hen samen te vechten tegen de Japanners.** Dat de communisten naar de stem van het volk hadden geluisterd door hun vrees voor de Japane agressie serieus te nemen, bracht hen in een voordelige positie die ze behielden tot na de tweede wereldoorlog toen de strijd tussen de nationalisten en de communisten weer oplaaide.

De communisten verklaarden dat de Amerikanen **Tsjiang voor hun eigen nieuwe imperialistische doeleinden steunden: na Europa een nieuwe blanke natie die China wilde domineren.**

Indien Tsjiang met behulp van de Amerikanen zou overwinnen, beloofde de communisten jarenlang strijd tegen de Amerikanen te voeren. Omdat het volk hunkerde naar **vrede en moe** was gestreden **kozen ze voor de communisten.**

SHEET 11

Pearl Buck vertrok in **1932 voorgoed naar Amerika**. Ze kon ook niet anders want de situatie was voor alle buitenlanders onhoudbaar geworden.

Mao had zich in 1934 verschanst in Yanan in de provincie Shaanxi. De Lange Mars was een strategische verplaatsing ondernomen door ongeveer 130.000 Chinese communisten van het Rode Leger. Bovendien legden de Nationalisten de strop steeds strakker om hun nek in het zuiden.

Een groep van ongeveer **100.000 tot 130.000** personen verzamelde zich en brak door de omsingeling heen.

Ondanks het feit dat de Chinezen slag na slag verloren gaven ze zich niet over aan de Japanners.

Chiang Kai-shek besloot de Chinese hoofdstad te verplaatsen naar **Wuhan**.

De Chinese binnenlanden konden de Japanners echter niet veroveren, vanwege de enorme afstanden en kwetsbare aanvoerlijnen. **Chinese guerrilla's (met name de communisten)** maakten het de **Japanners heel lastig** en veel Japanse soldaten werden ziek.

Toch waren de Chinezen niet in staat de Japanners te verdrijven. Daarvoor was het leger van Chiang Kai-shek te slecht bewapend en te onervaren. Vandaar ook dat **Chiang Kai-shek aanklopte bij het buitenland**.

In 1939 kwam het op de grens van Mongolië en Mantsjoerije tot een nooit verklaarde grensoorlog tussen Japan en de Sovjet-Unie.

Het Russische Rode Leger won de Slag bij Halhin Gol, voor Japan een reden om in april 1941 met de Sovjet-Unie een niet-aanvalspact te sluiten.

Het gevolg van dit geheime pact was dat de **Sovjet-steun aan China ophield en dat Japan zijn handen vrij had voor t voorbereiden van een oorlog tegen de Verenigde Staten, die op 7 december 1941 uitbrak**

toen Japanse vliegkampschepen de Amerikaanse vloot bij Pearl Harbor aanvielen.

Op 19 april 1944 lanceerden de Japanners hun grootste offensief ten tijde van de Tweede Wereldoorlog, Operatie Ichi-Go, om het zuiden van China te veroveren.

Hoewel Japan er in slaagde grote delen van Zuid-China te bezetten en de troepen van Chiang Kai-shek nederlaag op nederlaag leden mislukte de operatie: dankzij het zogenaamde eilandhoppen konden de Amerikaanse bommenwerpers de zogenaamde flying tigers Japan vanuit de Stille Oceaan bombarderen.

Op 2 september 1945 gaf Japan zich formeel over en was de Tweede Wereldoorlog officieel afgelopen.

Aan de Sino-Japanse Oorlog kwam op 9 september een officieel einde. Lang duurde de vrede niet, want op 31 maart **1946 brak de Chinese Burgeroorlog uit. Pas in 1950 zou het eindelijk vrede zijn in China, maar dan wel onder de ijzeren vuist van voorzitter Mao die generaal Chiang Kai-shek naar Taiwan had verjaagd.**

Sheet 12

En dan kom ik uit bij Mao Zedong. Ik neem u even terug naar 1980 toen ik als jong meisje naar China ging om te trainen.

Mao Zedong was net overleden, het volk was nog in diepe rouw en en was nog op de bon. Ik heb de mensen zien staan die in de rij stonden om bonnen veel te kopen.

Het heeft lang geduurd voordat Mao uit het systeem van China was verdwenen. Pearl Buck was een fervent tegenstander van Mao Zedong en

zijn communisme. Zij vond dat het communisme aan de macht was gekomen **omdat het westen had verzuimd in een eerder stadium en na de tweede wereldoorlog de kant van China te kiezen.**

Tsjiangkaisjek had verzuimd de boerenbevolking voor zich te winnen.

Mao deed het handiger:

Na de tweede wereldoorlog brak er een burgeroorlog uit die in 1949 werd beslecht in t voordeel van de communisten dat **Tsjiang was gevlucht naar taiwan.**

Vier jaar voordat ik naar China kwam was de culturele revolutie net geëindigd en het volk kwam bij van een zeer zware tijd waarin hoogverraad etc aan de orde van de dag was.

SHEET 13

De culturele revolutie was de apotheose van mislukte economische en sociale campagnes als de **Laat Honderd Bloemen Bloeien en de Grote sprong voorwaarts en van een felle machtsstrijd die daarop volgde en uitmondde in De culturele revolutie.**

De Grote Sprong met z'n megalomane en volstrekt absurdistische maatregelen als het massaal smelten van ijzer en het neerschieten van mussen om zo de graanoogst te beschermen kostte aan **18 tot 30 miljoen mensen het leven** en ook tijdens de Culturele revolutie sneuvelden er tientallen miljoenen mensen.

Lees het boek van Frank Dikkoter Maos Famine.

China was inmiddels uitgewoond, betrokken bij oorlogen in Vietnam en Korea in de jaren zestig en opnieuw dreigde hongersnood.

SHEET 14 PINGPONG DIPLOMACY

Mao zag dat hij het weten nodig had en gaf in 1971 tafeltennisspeler Zhuang Zedong wijlen een vriend van mij de opdracht een sjaaltje te geven aan een Amerikaanse tafeltennissers als opmaat naar de Pingpondiplomatie:

het aanhalen van de banden tussen de VS en China waarna China zich na de dood van Mao opende voor het westen.

Sheet 15 Deng Xiaoping en de Studentenopstand

Na de dood van Mao stond Deng Xiaping klaar om de macht over te nemen.

Een klein man uit het zuidelijk Sichuan die China die veel rookte en desondanks de negentig bereikte.

Hij was de architect van de eenkind politiek al had Mao de basis al gelegd met zn late, long few beleid.

Het duurt even voordat China zich opende maar in 1992 toog Deng naar de zuidelijke stad Shenzhen en sprak de woorden "**rijk worden is glorieus**". Shenzhen ging open voor buitenlandse handel en het werd een proeftuintje voor de rest van China.

Door economische vrijheid toe te staan rook de Chinese bevolking aan vrijheid. Toen de oude Sovjet republiek uit elkaar viel en de Berlijnse muur viel, zagen studenten hun kans schoon en droegen een vrijheidsbeeld het plein van de hemelse vrede op nadat hun geliefde leider **Zhao Ziyang** was overleden.

De opstand weer neergeslagen en honderden, sommigen zeggen duizenden mensen werden doodgeschoten.

Inmiddels was Zhao Ziyang vervangen als partijsecretaris door Jiang Zemin, een technocraat uit Shanghai.

SHEET 16 Jiang Zemin

Hij wordt gezien als de "kern van de derde generatie" van leiders voor de Communistische Partij van China. Hij was van 1989 tot 2002 secretaris-generaal van de partij, van 1993 tot 2003 de president van het Volksrepubliek China en van 1989 tot 2004 de voorzitter van het Centraal

Militaire Comité. Zijn theorie van de **Drie Voorstellen (de Drie Representaties)** is opgenomen in het Partijstatuut en in de grondwetten van de Staat. Onder zijn presidentschap heeft China een bliksemsnelle economische groei en hervormingen meegemaakt en tegelijkertijd de relatie met de buitenwereld verbeterd.

Veel wapenfeiten heeft Jiang niet behalve dat hij veel bezoek bracht aan fabrieken, De **Falungong beweging kortwiekte** en de binnenlandse economie stimuleerde. De kwestie van de slechte leningen moesten worden opgelost en veel fabrieken werden gedeeltelijk of geheel geprivatiseerd.

In 2001 trad China toe tot de WTO waarna China zich op veel fronten dienden te conformeren aan moderne maatstaven.

De internationale gemeenschap dacht dat China zich wel zou ontwikkelen tot een markteconomie en daar door ook politiek zou hervormen door zich bij de WTO aan te sluiten.

Dat is helaas niet uitgekomen en vele verdagen worden inmiddels buiten de WTO om afgesloten.

SHEET 17

In 2003 trad Jiang af.

Hu Jintao richtte zich vooral op de **binnenlandse sociale cohesie** en de ontwikkeling van een stevige middenklasse in aanloop naar de olympische spelen.

Hij verstevigde staatscontrole en moedigde verdere wetenschappelijk ontwikkeling van China aan met zijn partijbeginsel Scientific Development. Hij moderniseerde de landbouw door moderne grootschalige landbouw door te voeren en verstevigde de staatscontrole.

Een trend die zich doorzet tot op de dag van vandaag ten tijde van de nieuwe president Xi Jinping die de staatsveiligheid, corruptiebestrijding, innovatie en versterken van het militaire apparaat als belangrijkste speerpunten van zijn agenda beschouwt.

